

Douhet hadászati elmélete Olaszország politikai, gazdasági és földrajzi feltételeinek felel meg. Elmélete nem maradt felelet nélkül, különösen az utóbbi időben, amikor Itália a német veszedelem nyomása alatt Franciaország és szövetségesei felé közeledett, került Douhet elmélete kritika alá. Legismertebb elméleti ellenfelei *Ettore Bastico* és *Rocco Moretta* tábornokok. A legélesebben Bastico tér el Douhettől. Bastico me-reven kitart a régi mellett s az u. n. régi fegyvereket: a tüzérséget, a gyalogságot és a lovasságot dicséri. *A jövő háborúi* című három kötetes művében hangsúlyozza, hogy: „A harc döntő tényezője a gyalogság marad“. Foglalkozik a tankháború és a motorosítás kérdéseivel, nyomatékkal utal azonban a nehézségekre. A mechanizálás és a motorosítás tulbecsülése ellen szól a benzin és az utánpótlás kérdése. Bastico elméletei is Olaszország sajátos feltételeiből következnek. Douhet az Alpokat repülőgépekkel akarja „átugrani“. Bastico hadtesteivel és hadosztályaival, melyeknek egy hegyláncon való átkelésre óriási tréningekkel együtt hetekre, vagy hónapokra van szüksége. Vajjon a tankosított és motorosított tüzérség alkalmazható-e a hegyek közt? Ez a kérdés még megoldatlan. Bastico inkább bizik az emberben, a lóban vagy az öszvérben, mint a gépben.

Kevésbé ragaszkodik a régihez Bocco Moretta. *Milyen lesz a jövő háborúja?* című könyvében kimerítően ismerteti Fullert Douhetet, Seecket, Basticot és Hierlt (ez utóbbi Hitler katonai bizalmasa) Moretta maga az u. n. „mérsékelt“ elméletet fogadja el, amelynek az angol *Neon* és a német *v. Bernhardi* és *Hierl* a képviselői. Moretta, aki egész csomó fentartással csatlakozik ehhez az irányhoz, írja: „A holnap háborúja az a háború, amit mi a mi fegyvereinkkel és a szellemünkkel vívunk meg. Vajjon ez a háború a tudomány háborúja lesz? Igen. Vajjon e háborút szárazon, vizen és a levegőben vívjuk? Bizonyára! Valamennyi fegyver, a régi és az új fegyverek háborúja lesz ez, amit egy hadvezér egységes operációs terve szerint vezetünk? Igen!“ Ez a program világos, s ez a program az imperialista vezérkarok felfogása.

(R. H.)

A NEGYEDIK PANEURÓPA KONGRESSZUS. Sokan jámbor, utópista álmodozásnak tartják a páneurópa-törekvéseket. Nem gondolnak arra, hogy azok az izig-vérig regresszív és keresztül-kasul praktikusán józan emberek, akik ezt a mozgalmat vezetik és támogatják, nem éppen alkalmasak az álmodozók szerepére. Az eddig lezajlott páneurópa kongresszusok (I. Bécsben 1926; II. Berlinben 1930; III. Bázelen 1932.) szószaporító tanácskozásai sok értelmetlenségről, korlátoltságról és illúzióról tanuskodtak. De a gyakorlati beállítottságot aligha lehet azoktól elvitatni.

A Schuschnigg kancellár védnöksége alatt Bécsben megrendezett 4. kongresszus problémái minden zavarosságuk és egyoldalúságuk mellett is korproblémák voltak. A kapitalizmus válsága. A kapitalista termelési rend megmentése az összeomlástól. Nem a gyakorlatiasság hiányának, hanem a polgári közgazdasági tudomány csődjének kell betudnunk, ha e problémák megközelítésénél csak gögicséléseket hallottunk. Az eddigi kongresszusok tanácskozásaitól eltérően még a polgári sajtó is agyonhallgatta azokat.

Szerencsére a kongresszust nyilatkozatok és brosurák előzték meg. Ezek segítségével Coudenhove-Kalergi előadása, amit június 29-én a francia rádiók mikrofonja előtt is elmondott, valamint az egész vitaanyag érthetővé és megmagyarázhatóvá lesznek.

A páneurópa felfogás előtt csak az európai kapitalizmus válsága is-

meretes. Három oldalról fenyegeti veszély:

1. Ázsia felől. Itt a japán imperiálizmus egy pán-ázsiai szövetségbe akarja összefogni a világrész egy milliárdot kitevő népeit. A sárga veszedelem.

2. Amerika felől. Az Egyesült Államok imperiálizmusa a Monroe elv alapján fokként megvalósítja pán-amerika gondolatát és egyre fenyegetőbb formában lép fel európa riválisaival szemben. A Jenki veszedelem.

3. A Szovjetunió felől, ahol a kapitalista termelés negációjaként egy új termelési és társadalmi rendet építenek fel.

Ezek közül a veszélyek közül a páneurópa ideológusok egyre inkább az orosz veszélyt tolják előtérbe. A kongresszus sok csűrés-csavarásának árából C.-Kalergi szovjetellenes terveit halljuk visszaverődni: „Európa nem változtathatja meg a szovjet politikáját, de annál inkább megváltoztathatja a magáét. Az orosz blokkot nem ugraszthatja szét, de szembeállíthatja vele a magáét: a szovjetköztársaság szövetségével szemben az európai államok szövetségét. A szovjettrösztrel szemben — az európai vámszövetséget. A vörös hadsereggel szemben — az európai szövetséges hadsereget.“ (Sztalin & Co.) Ha tehát a bécsi kongresszuson a „páneurópai agrárprotekciónizmusról“, az „európai államok arany blokkjának egy összeurópai érdekszövetséggé bővítéséről“ és páneurópáról, mint a világháború megakadályozásának „egyetlen útjáról“ esett szó, ezek mögött a mozgalom vezérének jóelőre elmondott törekvései kísértettek.

„Konkrét“ eredményként egy páneurópa gazdasági központ felállítását könyvelték el. Ennek működéséről bizonyára éppen olyan keveset fogunk hallani a legközelebbi kongresszusig, mint az elmúlt évben megtartott gazdasági konferencia óta a bécsi kongresszusig az egész mozgalomról. Az európai kapitalizmus útja egyelőre az ellentétek hatalmas méretű kiéleződése felé vezet. Az imperiálista hatalmak egy csoportja a Szovjetunió békekoncepciójának támogatására kényszerül. A páneurópa apostolok ágálása így pillanatnyilag terméketlen talajra talál. Ha pedig ennek a politikának végéhez értünk és az időt elérkezettnek ítélik a Rubicon átugrására, akkor sem a C.-Kalergi cégétől fognak tanácsot kérni.

(Prága)

F. J. Jaroslav

A LONDONI HEALTH-CENTRE.* A kínaiak ama bölcsessége, hogy orvosukat csak addig fizetik, amíg jó egészségnek örvendenek, úgy látzik modern tudományos alapon kezd bevonulni Európába is. Az a felismerés, hogy az orvostudomány feladata a jövőben a betegségtől való megóvás és nem csupán a betegség leküzdése, mindinkább érvényre jut. Míg azonban a betegségleküzdés terén számtalan exakt, tudományosan ellenőrzött adalék áll rendelkezésre, addig a betegségmegóvás vonatkozásában még egészen új területen mozgunk. Ezért minden kísérlet ebben az irányban fokozott érdeklődésre tarthat számot.

Röviddel ezelőtt Londonban egy új intézet, a *Health-Centre* (Egészségi Központ) nyílt meg, amely teljesen új lépést jelent ebbe az irányba. Az intézet két vezető orvosa, Dr. *Williamson* és dr. *Innes Pearse* 1926-ban csekély anyagi eszközökkel, de személyi kezdeményezésük és munkajük teljes latbavetésével London egyik munkásnegyedében nép-klubot nyitottak, aminek a sikere arra ösztönözte őket, hogy ezt a kísérletet szélesebb alapon megismételjék. Abból indultak ki, hogy ellenére minden kórháznak, orvosi tanácsadó intézménynek és iskolaorvosi szolgálatnak, nincsen olyan központ, ahonnan a legszélesebb néprétegek egészségügyi ellenőrzésben részesüljenek s a betegségektől megóvassanak. Másrészt az orvos számára alig nyílik alkalom u. n. „egészséges“ viszonyok tanulmányozására, miután mindig csak már a beállott betegség idején